

**O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA INVESTITSIYA SIYOSATINI
TAKOMILLASHTIRISH VA UNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O‘RNI**

Isrofilov Firdavs Ibrohim o‘g‘li
Komilova Mukammal Shavkatovna
Samarqand davlat arxitektura qurilish universiteti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17929875>

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida investitsiya siyosatining hozirgi holati, uning iqtisodiy o‘shisdagi roli hamda xorijiy investitsiyalarni jalb etish masalalari tahlil qilinadi. So‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar, sarmoya muhitini yaxshilash, xususiy sektorni rivojlantirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarish yo‘nalishlari yoritilgan. Shuningdek, maqolada investitsion muhitni yanada takomillashtirish, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishni ta‘minlash bo‘yicha takliflar ilgari suriladi.

Kalit so‘zlar: Investitsiya siyosati, iqtisodiy o‘shish, xorijiy sarmoya, innovatsion iqtisodiyot, investitsion muhit, moliyaviy barqarorlik, kapital qo‘yilmalar, davlat-xususiy sheriklik, raqamli iqtisodiyot.

Kirish. Investitsiya iqtisodiy o‘shishning eng muhim omillaridan biridir. U ishlab chiqarish salohiyatini kengaytiradi, yangi ish o‘rinlarini yaratadi, innovatsiyalarni joriy etadi va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi. O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgan dastlabki yillardan boshlab investitsiyalarni jalb etish va samarali boshqarish masalalariga alohida e‘tibor qaratib kelmoqda. So‘nggi yillarda esa bu jarayon yangi bosqichga ko‘tarilib, davlat siyosatining markaziy yo‘nalishiga aylandi.

Mamlakatda investitsion muhitni yaxshilash, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish va xorijiy sarmoyadorlar uchun kafolatlar yaratish bo‘yicha qator qonun va qarorlar qabul qilindi. Ayniqsa, Prezident Shavkat Mirziyoyevning tashabbusi bilan “O‘zbekiston – sarmoyadorlar uchun ochiq mamlakat” tamoyili asosida yangi investitsiya siyosati shakllanmoqda.

Asosiy qism.

1. O‘zbekiston investitsiya siyosatining hozirgi holati. O‘zbekiston iqtisodiyotiga jalb qilinayotgan investitsiyalar hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. 2024-yil yakunlariga ko‘ra, mamlakat yalpi ichki mahsulotining 30 foizdan ortig‘i investitsion faoliyat hissasiga to‘g‘ri keladi.

Bunda davlat investitsiyalari bilan bir qatorda, xususiy sektor va xorijiy investorlarning ulushi ham izchil oshib bormoqda.

Investitsiyalar, ayniqsa, quyidagi sohalarida faol amalga oshirilmoqda:

- sanoat va ishlab chiqarish (energetika, kimyo, qurilish materiallari, avtomobilsozlik);
- qishloq xo‘jaligi (agroklastlar, issiqxona xo‘jaligi, qayta ishlash korxonalari);
- transport va infratuzilma (temir yo‘l, avtomobil yo‘llari, logistika markazlari);
- axborot texnologiyalari (IT-parklar, raqamli xizmatlar, “startup” loyihalari).

So‘nggi yillarda investitsion muhitni yaxshilash maqsadida “Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi” qayta tashkil etildi, “Yagona investitsiya portali” ishga tushirildi hamda xalqaro reyting agentliklari bilan hamkorlik yo‘lga qo‘yildi.

2. Xorijiy investitsiyalarni jalb etishning dolzarb yo‘nalishlari.

O‘zbekiston uchun xorijiy investitsiyalar milliy iqtisodiyotning modernizatsiyasi va texnologik yangilanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Xorijiy sarmoyadorlar ishonchini oshirish maqsadida mamlakatda qulay huquqiy baza, soddalashtirilgan soliqqa tortish tizimi hamda investitsiyalarni kafolatlovchi xalqaro shartnomalar joriy etildi.

Bugungi kunda O‘zbekiston 50 dan ortiq davlat bilan investitsiya bitimlariga ega bo‘lib, eng yirik sarmoya kiritayotgan mamlakatlar qatorida Xitoy, Janubiy Koreya, Rossiya, Germaniya va Turkiya mavjud. Xorijiy investitsiyalar asosan energetika, neft-gaz, mashinasozlik, telekommunikatsiya va farmatsevtika tarmoqlariga yo‘naltirilmoqda.

Biroq, xorijiy investitsiyalarni jalb etishda ayrim muammolar ham mavjud:

- huquqiy barqarorlikning yetarli emasligi;
- ayrim hududlarda infratuzilma rivojining sustligi;
- kadrlar salohiyatining pastligi.

Shu bois, O‘zbekiston oldida investitsiya siyosatini yanada takomillashtirish, huquqiy va institutsional asoslarni mustahkamlash, hamda investorlar uchun kafolatlarni kengaytirish vazifasi turibdi.

3. Innovatsion investitsiyalar va raqamli iqtisodiyot. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida investitsiyalar nafaqat moddiy aktivlarga, balki innovatsion va intellektual kapitalga ham yo‘naltirilmoqda. O‘zbekistonda 2020-yildan boshlab “Raqamli O‘zbekiston – 2030” dasturi asosida texnoparklar, IT-inkubatorlar va startap loyihalarni moliyalashtirish bo‘yicha alohida investitsiya mexanizmlari joriy etildi.

Innovatsion investitsiyalar quyidagi sohalarda faol joriy etilmoqda:

- raqamli texnologiyalar (sun‘iy intellekt, kiberxavfsizlik, elektron tijorat);
- yashil energetika (quyosh va shamol elektr stansiyalari);
- agrotexnologiyalar (resurs tejamkor sug‘orish, genetik seleksiya);
- sog‘liqni saqlash va farmatsevtika (biotexnologik investitsiyalar).

Bu yo‘nalishlar O‘zbekistonning innovatsion iqtisodiyotga o‘tishini tezlashtiradi, yangi ish o‘rinlari yaratadi va eksport salohiyatini oshiradi.

4. Investitsiya siyosatini takomillashtirish yo‘llari. Investitsiya siyosatini takomillashtirish uchun quyidagi yo‘nalishlar muhim:

1. Huquqiy islohotlar – sarmoyadorlar uchun kafolatlar va soliqqa oid barqarorlikni ta‘minlash;
2. Davlat-xususiy sheriklik (DXSh) tizimini rivojlantirish;
3. Hududiy investitsiya dasturlarini ishlab chiqish va joylardagi resurslardan samarali foydalanish;
4. Moliyaviy vositalarni kengaytirish – obligatsiyalar, investitsiya fondlari, venchur kapital;
5. Raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish – “Smart Investment” platformalari orqali investitsiya jarayonlarini avtomatlashtirish.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston Respublikasida investitsiya siyosati so‘nggi yillarda yangi bosqichga ko‘tarildi. Davlat tomonidan yaratilgan qulay muhit, xorijiy sarmoyadorlar uchun kafolatlar, soliqqa oid imtiyozlar va raqamli xizmatlarning joriy etilishi natijasida mamlakat investitsion jozibadorligi ortmoqda.

Kelgusida quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish muhim ahamiyatga ega:

- investitsion siyosatni xalqaro standartlarga moslashtirish;
- xususiy sektor ishtirokini kengaytirish;
- investitsion risklarni kamaytirish va sugʻurta tizimini rivojlantirish;
- mahalliy ishlab chiqarishni qoʻllab-quvvatlash orqali ichki investitsiya manbalarini kengaytirish;
- innovatsion va “yashil” investitsiyalarni ragʻbatlantirish.

Mazkur chora-tadbirlar Oʻzbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshiradi, iqtisodiy oʻsish surʼatlarini tezlashtiradi hamda mamlakatni mintaqaviy investitsiya markaziga aylantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 2024-yil.
2. Oʻzbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi hisobotlari (2024).
3. Jahon banki: *Uzbekistan Investment Climate Assessment Report*, 2023.
4. OECD (2024). *Foreign Direct Investment Trends in Central Asia*.
5. Karimov A. “Oʻzbekiston iqtisodiyotida investitsion siyosatning rivojlanish bosqichlari” – *Iqtisod va moliya jurnali*, 2023-yil.
6. Komilova Mukammal Shavkatovna Abdixolliqov Jamshid Abdixalilovich, "USE OF MARKETING STRATEGY AS A FACTOR OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF CONSTRUCTION ENTERPRISES." *International journal of advanced research in education, technology and management* 2.3 (2023).
7. Komilova, M, Sh, "OʻZBEKISTONDA INVESTITSIIYA SALOHIIYATINI OSHIRISH YOʻLLARI." *Евразийский журнал академических исследований* 2.3 (2022): 575-584.
8. Sh, Komilova M, "RAQAMLI IQTISODIYOTNING TIZIMLI RIVOJLANISHIDA BOSHQARUV USLUBLARINING OʻRNI." *Journal of marketing, business and management* 1.5 (2022): 53-57.